

עפ"ג 12791/01/21 - עזת עבד אלקאדר נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

לפני כב' השופט רפי כרמל, סגן נשיא, אב"ד
כב' השופט אריה רומנוב
כב' השופטת מרים ליפשיץ-פריבס

עפ"ג 12791-01-21

עזת עבד אלקאדר
ע"י ב"כ עו"ד גדי טל

המערער

נגד

המשיבה

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בכתב אישום מתוקן בניסיון קבלת דבר במרמה ונדון ל - 120 שעות של"צ ומאסר מותנה למשך חודשיים. הערעור מופנה כנגד ההרשעה.

2. ואלה המעשים: בין השנים 2012-2016 למד המערער משפטים באוניברסיטת אלקודס. בסוף שנת 2015, בעודו סטודנט ובטרם סיים את לימודיו באוניברסיטה, מסר המערער לאחר טפסים, בהם מילא את פרטיו האישיים וכן שילם לו סך של \$ 2,000 בכדי שימציא למערער מסמך מזויף המעיד על סיום תואר אקדמי במשפטים באוניברסיטה האמריקאית בג'נין. כשבועיים לאחר מכן קיבל המערער לידי את המסמך המזויף המעיד על היותו בעל תואר ראשון במשפטים מאותה אוניברסיטה. ביום 5.4.16 הגיש המערער בקשה להערכת תואר במשרד החינוך וצירף אליה את המסמך המזויף כדי שיוכל להתקבל לעבודה כמורה בית ספר מטעם משרד החינוך בטרם סיים את לימודיו האקדמיים.

3. במסגרת הסדר טיעון, תוקן כתב האישום, המערער הודה במיוחס לו והורשע. כמו כן, הוסכם על עריכת תסקיר שירות מבחן שיתייחס לאפשרות ביטול הרשעה. המשיבה הודיעה כי עמדתה היא להותרת ההרשעה על כנה ולהטלת עונש של שירות לתועלת הציבור בהיקף נרחב, מאסר מותנה וקנס משמעותי. הוסכם כי ההגנה תהא חופשית בטיעוניה הן לענין העונש והן לענין ביטול ההרשעה.

טענות הצדדים

4. ב"כ המערער עותר לביטול הרשעתו של המערער והצהיר כי המערער מביע נכונות להגדיל את מכסת שעות

עמוד 1

השל"צ שיבצע. לגופו של הערעור נטען כי במקרה דנן מתמלאים תנאי הלכת כתב להימנעות מהרשעה. טיב העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים, בנסיבות המקרה דנן, לוותר על הרשעה. מדובר בעבירה מסוג עוון המאפשרת הימנעות מהרשעה. העבירה לא הושלמה, לא נגרם נזק, והמערער לא הפיק טובת הנאה מביצועה. העבירה בוצעה זמן קצר לפני שהמערער סיים את לימודיו הממושכים שבסופם ממילא היה זכאי לתעודת נשוא כתב האישום. ואכן, זמן קצר לאחר ביצוע העבירה השלים המערער את לימודיו וקיבל את התעודה. העבירה בוצעה לאחר למעלה משלוש שנות לימודים לתואר ונועדה לקצר דרך שאת רובה המכריע כבר עבר המערער באופן תקין וחוקי נכון לזמן ביצוע העבירה. עוד נטען כי הרקע לביצוע העבירה קשור באישיותו של המערער ובנסיבות חייו הקשות, הכוללות חוויות נטישה ודחייה ממשפחתו. הקושי שלו בהשלמת הלימודים באותה עת, כפי שדיווח לשירות המבחן, נבע מנסיבות ביטחוניות של סביבת לימודים אלימה שבה היו עימותים רבים מול כוחות הביטחון, מהם רצה המערער להימנע. עוד נטען כי יש להתחשב בכך שהמערער ביצע את העבירה שלא למטרת בצע כסף אלא למטרת עבודה בשכר צנוע ולשם סיוע בפרנסת משפחתו. למערער אין הרשעות קודמות. הוא היה כבן 22 בלבד בעת ביצוע העבירות. המערער לקח אחריות על מעשיו ושירות המבחן העריך כי הוא בעל ערכים נורמטיביים בבסיסו. מעת ביצוע העבירה ועד לגזר הדין חלפו כחמש שנים, שבמהלכן נרתם המערער להליך טיפולי ארוך ומשמעותי, שלהערכת שירות המבחן, הפחית את הסיכון להישנות עבירות מצדו. לעמדת ההגנה, הרשעתו בגיל כה צעיר תביא להכבדה ממשית על המשך חייו ותסב פגיעה חמורה בעתידו המקצועי. ההרשעה עשויה לפגוע בקבלת המערער כחבר בלשכת עורכי הדין. כמו כן, הרשעתו עשויה להביא לביטול רישיון הנדסאי בנין שיש למערער ולכך שמעבירו הנוכחי בתחום הבניה יפטר אם יגלה את דבר הרשעתו. ועוד, ההרשעה עלולה לפגוע בבקשה להתאזרחות שהגיש המערער בשנת 2016, אשר הטיפול בה הושהה בחודש אפריל 2019 ע"י רשות האוכלוסין וההגירה נוכח ההליך הפלילי דנן. בנוסף, באו הפניות להחלטות במקרים אחרים שנטען כי הם דומים ואולי אף חמורים יותר, אשר הסתיימו ללא הרשעה. הוסף כי המערער היה זכאי לקבל את תעודת בוגר משפטים, ובסופו של דבר אף קיבל אותה, והמעשה נעשה רק לשם קיצור דרך לדבר שהיה זכאי לו ממילא. המערער היה כבר בסוף הדרך וביקש לקצר אותה, לא משום שנכשל, אלא, כאמור, בשל אירועים ביטחוניים שהקשו על סיום הלימודים ועל כן, המערער התפתה למעשה. הודגש כי התקיימו התנאים המאפשרים אי הרשעה. כל מה שרצה המערער זה ללמד ילדים אזרחות. וכן, גזר הדין ניתן 5 שנים לאחר ביצוע העבירה ומאז המערער ביצע מעשים חיוביים ואף שינה את מקצועו, לרבות הליך שיקומי מדהים אותו עבר, וקיים בעניינו, באופן נדיר, נזק קונקרטי משולב. בנוסף, באה הפניה להסדרים מותנים, במקרים חמורים יותר.

ב"כ המשיבה הדגיש כי החלטת בית משפט קמא אינה בלתי סבירה. נסיבות הביצוע ונסיבות המערער באו לידי ביטוי בכך שנפסקו פחות שעות של"צ מאשר הציע שירות המבחן ובית משפט קמא אף לא הטיל קנס בנסיבות שהצריכו זאת. בית משפט קמא היה ער לגילו של המערער ולנסיבותיו ואי הרשעה, שמורה למקרים יוצאי דופן בהם התקיימו התנאים לכך שלא התקיימו בעניינו. הרשעה זו הכלל, ויש לשכנע מדוע לסטות ממנו. הגורמים המוסמכים אמורים להיות מודעים למעשה, במיוחד מקום שמדובר בקבלת דבר במרמה, עבירה שיש לה השלכות רחב, ונקבע כי יש לתת לאותם גורמים להחליט, לאחר שיובאו לפניהם הנתונים.

על כן, יש לדחות הערעור.

תסקיר שירות המבחן

5. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו כבן 27 שנים, נשוי, ללא הרשעות קודמות. המערער השתלב בלימודי השכלה גבוהה, במהלכה בוצעה העבירה. בנוסף, המערער למד קורס בטיחות בניה הנדסית המאפשר לו להיות מנהל עבודה. המערער לקח אחריות על מעשיו ותיאר כי ביצע את עבירה על רקע קשיים לסיים את התואר, בשל אירועים ביטחוניים רבים שאירעו סמוך למקום הלימודים, וכי לאחר פתיחת התיק הפלילי, השלים את לימודיו וקיבל תעודה. המערער הביע צער על מעשיו ושירות המבחן התרשם כי התנהלותו נבעה מקושי לימודי ובעיקר מקשיים רגשיים, וכי תפקודו נורמטיבי בבסיסו. המערער שולב בהליך טיפולי ממושך, שלהערכת שירות המבחן היה משמעותי. במקביל המשיך המערער לעבוד כמנהל עבודה בתחום הבניה והפגין שביעות רצון מעבודתו. הומלץ לבטל את ההרשעה ולהטיל 150 שעות שירות לתועלת הציבור והתחייבות להימנע מעבירה.

דין

6. הכלל הוא כי משהוכחה אשמת נאשם בביצוע עבירה, יש להרשיעו. **"הרשעתו של מי שעבר עבירה פלילית, היא פועל יוצא מהפרת הנורמה הפלילית, והיא מהווה חוליה טבעית הנגזרת מהוכחת האשמה הפלילית. הרשעת נאשם בעקבות הוכחת אשמתו מממשת את תכלית ההליך הפלילי ומשלימה את שלביו השונים; היא מגשימה את ערך השוויון בין נאשמים בהליך הפלילי, ומונעת הפליה בדרך החלטתו"** (ע"פ 9893/06 אסנת אלון-לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.2007)).

עם זאת, ניתן להימנע מהרשעה או לבטלה במקרים חריגים, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה. ביסוד ההחלטה שלא להרשיע נאשם עומדים בעיקרם שיקולים שעניינם בשיקום הנאשם וכשמדובר בסוג עבירה שמאפשר לוותר על הרשעה בלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים (ר': ע"פ 3301/06 יעקב ביטי נ' מדינת ישראל (2006); ע"פ 2083/96 כתב נגד מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997); ע"פ 2513/96 מדינת ישראל נ' שמש, פ"ד נ(3) 682,683).

7. העבירה שביצע המערער הנה חמורה. בית משפט קמא עמד על כך שעבירת המרמה נועדה, בין היתר, להגן על אפשרויות להתקשר בהסכמים, לקבל החלטות ולבצע פעולות על בסיס מידע אמיתי ונכון, וכי הגנה זו חשובה במיוחד כשמדובר בשירותים ממלכתיים הניתנים מטעם המדינה, אשר קבלתם במרמה עשויה לפגוע בשוויון ולפגוע בדרך עקיפה בציבור כולו. לימודי משפטים להכשרה לעיסוק בעריכת דין. עיסוק, המחייב אמון, יושר והגינות למניעת מכשלה מהציבור הנזקק לו. בידי עורך דין נתונות בין היתר, סמכויות לביצוע פעולות משפטיות על פי דין מה שמחייב התנהגות ללא רבב. כך מצינו בע"פ 9150/08 מדינת ישראל נ' איתמר ביטון, פסקה 7 (23.7.2009) בעניינו של מי שלמד לדיינות:

"הימנעות מהרשעה שמורה למקרים מיוחדים בלבד, בהם שוכנע בית המשפט כי הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטיה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המעטה שזו תניב. תועלת ציבורית זו אין כוונתה, אך מובן הוא, לנטייה אחר דעת הקהל או המיית ליבו. היא נוגעת לתכליות של הרתעת היחיד והרבים, להעברתו של מסר המוקיע את דבר העבירה ואת מבצעו, ולהקפדה על מדיניות ענישה אחידה

המקדמת את יסודות השוויון והוודאות".

לא נעלמה מעינינו טענת המערער, ונניח לצורך בחינתה כי נכונה היא, שהרשעתו עשויה לפגוע בעיסוקו. עם זאת, היטב בחן בית משפט קמא את תנאי הלכת כתב, בעניין נזקו של המערער, ולא מצאנו כי נפלה טעות בפסק דינו. שכן, בחינת נזקו הקונקרטי הנטען של המערער, צריכה להיעשות אל מול האינטרס הציבורי להגנה מפני עבירות מסוג זה הגובר על האינטרס האישי של המערער. כך, מקום בו עסקין בלימודי משפטים או בהוראת האזרחות כפי רצון המערער בזמנו לעסוק בה, אין לוותר על ההרשעה, ויש להרתיע את הרבים ולהגן על הציבור מפני עבריינות מסוג זה (בעניינו של סטודנט למשפטים בגניבה של כרטיס חיוב וניסיון לעשות בו שימוש, ראו: רע"פ 5409/01 **עימאד סעדי נ' מדינת ישראל** (11.10.2001)).

כמו כן, זיוף תעודות לצורך קבלת מסמכים רשמיים מהמדינה, אינו מעשה נדיר והינה עבירה שקל לבצעה וקשה לחשוף אותה, ועל כן נדרש מתן משקל ממשי לשיקולי הרתעה כלליים. בית משפט קמא הפנה לפסיקה עקבית הקובעת כי במקרים אלה לא ניתן להימנע מהרשעה מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים. מעשיו של המערער בוצעו לאחר תכנון מוקדם, תוך שהשקיע בהם מאמצים ומשאבים כספיים, תכנית המרמה נמשכה על פני פרק זמן, במהלכו, יכול היה המערער לחזור בו ולחדול מביצוע העבירה. ברם, הוא בחר להמשיך במימוש תכניתו, שאמנם לא הושלמה, אך לא כתוצאה מפעולותיו שלו, שכן הוא עשה כל שנדרש מצדו כדי להשלים את העבירה.

באשר לטענה כי ההרשעה תמנע מהמערער להירשם בפנקס הקבלנים, בדיון קבע בית משפט קמא, לאחר בדיקת החוק והתקנות המסדירים את ענין הרישום, כי אין בה ממש. לפיכך, בנסיבות דנו, אין הצדקה להתערבות ערכאת הערעור, העונשים שקבע בית משפט קמא מקובלים עלינו ולא מצאנו מקום להתערב בהם.

אשר-על כן, יש להשאיר את ההרשעה על כנה, ודין הערעור להידחות.

ניתן היום, ב' אב תשפ"א, 11 יולי 2021, בהעדר הצדדים ובהסכמתם.

המזכירות תשלח עותק פסק הדין לצדדים.

מרים ליפשיץ פריבס, שופטת

השופט רפי כרמל, אב"ד, סגן נשיא אריה רומנוב, שופט